

Nestors seniorråd 20210219

Mötet hölls digitalt på Teams

Närvarande representanter:

Birgitta Brynnel, Haninge
Kathrine Hultman Eriksson, Huddinge
Berit Westergren, Huddinge
Cecilia Carlén, Salem
Ilse Forsberg, Salem
Berit Olsson, Södertälje
Ing-Marie Yang, Södertälje
Björn Persson, Tyresö
Monica Ungerholm, Värmdö
Erland Bridell, Värmdö
Jean-Pierre Zune Botkyrka
Anders Magnusson, Botkyrka
Brita Nyman, Nacka
Lennart Eriksson, Nacka
Inez Granström, Nynäshamn
Eva Öhbom Ekdahl, Region Stockholm
Alf Andersson, Region Stockholm
Eva Lindqvist, Helen Lieberman Ram, Nestor FoU-center

Vid pennan: Helén Lieberman-Ram

1. Välkomna!

Idag var vi många deltagare på mötet, vi räknade ihop oss till 17 personer+ Nestor, det måste vara rekord!! Alla hälsades välkomna och efter en kort stund med lite teknikkrångel för en och annan startade vi mötet.

2. Minnesanteckningar från föregående möte

Nestor kommer framöver inte att föra anteckningar över det som ni tar upp i den traditionella presentationsrundan vi alltid gör. Ni får anteckna själva om ni hör om något som ni är intresserade av. Som sagts tidigare, så skickas minnesanteckningarna även till KPR-ordförande i resp. kommun.

3. Vad händer hos er? Vad är en viktig lokal fråga hos er just nu?

Vi gjorde en runda där var och en kort berättade om läget i resp förening.

4. Seniorrådets fråga- fortsättning på en fråga som lyftes vid föregående möte

På förra mötet i december lyftes frågan: *Hur ser inflytande och möjlighet ut för det kommunala pensionärsrådet att bidra till en bättre äldreomsorg i sina respektive kommuner.* En intressant och viktig fråga som Nestor har tagit vidare till styrgruppen för att höra om möjligheterna för Nestor att starta ett sådant projekt. Styrgruppen höll med om att det är en viktig fråga, men att den inte är prioriterad inom Nestors uppdrag, i och med att vi i första hand ska

arbeta med ”berörda äldre”. Däremot kan Nestor gärna medverka i större utsträckning på era KPR-möten och berätta om aktuella projekt och andra aktiviteter, hör av er om det är aktuellt!

5. Nestors verksamhetsberättelse 2020-presentation och diskussion

Verksamhetsberättelsen från förra året har skickats ut i förväg och Eva presenterade de viktigaste delarna och visade en powerpointpresentation. Den bifogas också minnesanteckningarna. Efter presentationen fanns möjlighet till kommentarer och frågor, här är exempel på saker som lyftes:

- Om projektet Hälso- och sjukvård på äldreboende; det är mer intressant att undersöka hur det borde vara istället för att beskriva hur det är idag. Viktigt att ta ett brett helhetsgrepp i frågan och tillfråga många aktörer om hur de ser på detta (stämmer väl med hur projektet är upplagt)
- Lika viktigt med omsorgsdelen som hälso- och sjukvårdsdelen, omsorgen måste också följa med sjukvården.
- Angående Coronakommissionens kommande slutrapport om bristerna inom äldreboenden under pandemin, är det viktigt att identifiera vad som berör våra ägarkommuner och hur Nestor kan stötta utveckling och förbättring.
- Det är viktigt att projekt som är planerade över lång tid och är mer forskningsinriktade ska kunna presentera delar av arbetet över tid, så det går att följa projektgången.
- Bra, välskriven och pedagogiskt upplagd verksamhetsberättelse!
- Sluta använda förkortningar i verksamhetsberättelsen och annat material som presenteras. När man inte förstår vad som avses, kan man inte delta aktivt med synpunkter och inte alltid vill fråga heller. Det kan också ge en känsla av att vissa ska exkluderas. Gör en ordlista i början av dokumentet, med de förkortningar som används i materialet (ex NKA, SBU, IBIC; BPSD, LUS). (Bra idé tycker Nestor)

Den 20 april kl 13-15 anordnar Nestor ett digitalt FoU-café på temat: ”Att möta anhöriga- hur skapar vi goda möten och relationer”. Inbjudan går ut till chefer och personal inom Nestors ägarorganisationer. Seniorrådet är också välkomna att delta, inbjudan skickas även till er. I anslutning till detta berättade Eva att vi under sen vår och höst kommer att arrangera ett antal seminarier för de som arbetar med anhörigfrågor inom kommunerna, både för chefer och anhörigkonsulenter. Frågor om innehållet i kommunens anhörigstöd, mål och syfte samt behov av uppföljning av anhörigverksamheten är exempel på områden som kommer lyftas. Seniorrådet instämde och betonade hur viktigt frågan om anhöriga är.

6. Enligt Nestors uppdrag ska Nestor arbeta ”praktiknära”. Vad kan det innebära för ett FoU-center? Intro och diskussion

Nestor har sedan start varit mån om att uppfattas som praktiknära; vi har arbetat med tillsammans och nära med chefer och personal i många projekt och aktiviteter. Även närheten till seniorer, både dem i vårt Seniorråd, men också andra äldre, sköra och sjuka

med behov av vård och äldreomsorg har blivit en viktig del av det praktiska arbetssättet. Men begreppet kan tolkas på olika sätt, och i forskningen kan det betyda en mängd olika saker. För att vi ska ompröva begreppet för vår egen del, vill vi höra hur våra målgrupper ser på detta. Vi har diskuterat med FoU-råd och nu med Seniorrådet. Därefter ska vi ta upp det i styrgruppen. Rådet delades in i två grupper som under en kort stund fick prata om frågor som: *vad tänker ni när ni hör att ett FoU arbetar praktiska, vad innebär det för dig? Vilka yrkesgrupper arbetar man nära? Vilka individer? Vad förväntar ni er av FoU som är praktiska? Vad vinner man resp riskerar man om man är praktiska?* Eva och Helén deltog i samtalen i varsin grupp. Några exempel på vad som kom upp:

- Praktiska = lika med att se till att kunskap och resultat sprider sig och används ute i verksamheterna. Man tar reda på vad som har hänt
  - Mer aktivitet från Nestor för att komma ut till seniorer regelbundet och berätta och lyssna in.
  - Nestor ska vara som ett stort öra- en stor tratt - och fånga in vad som är viktigt för de äldre
  - Praktiska behövs på flera nivåer i en organisation, chefsnivå, ledningsnivå och personalnivå. Cheferna är viktiga för att identifiera problem och utmaningar i verksamheterna, man kan inte gå förbi dem. Cheferna skapar också förutsättningar för att göra förändringar, med resurser, tid etc. Utifrån problemområdet, projektets mål och upplägg, planeras hur text data ska samlas in, det är också en viss nivå av praktiska
  - Alla projekt bör ha inslag av ett praktiska förhållningssätt; att det ska komma till nytta och användas av praktiken
  - Praktiska om projektet har relevans för praktiken och seniorer
  - Vara nära i mötet när undersköterskan "sitter på sängkanten" (även sjuksköterska och läkare) i vårdverkligheten
  - Hur mycket kan man påverka chefer? Vill de förändra? Lyssnar de på er? Är man positiv till att vi jobbar med frågorna? Är några ägare mindre engagerade i den kunskap som kommer fram?
  - Känner undersköterskor till Nestor?
  - Viktigt att man kan hitta ett angreppssätt som inte gör att medarbetare i verksamheterna slår ifrån sig.
  - Att ändra sitt arbetssätt och ökade kontakter har blivit möjligt under pandemin.
  - Kan man slå ett slag för och peppa medarbetare att använda utbildningarna?
7. Preliminära resultat i Nestors projekt "Utveckla samverkan" som lyfter erfarenheter om samverkan för sköra äldre under Coronapandemins första våg
Denna punkt hann vi inte med, så den får sparas till ett annat tillfälle.
8. Vad händer på nationellt plan inom Nestors intresseområden?
- a. IVO:s tillsyn av äldreomsorgen under coronapandemin? Vårt att tänka på är hur urvalet av de granskade äldreboendena har gått till. De har inte skett slumpmässigt utan baserar sig på tidigare brister i kvalitet på boendena, anmälningar och andra tips. Bland Nestors ägarkommuner ingår boende från Botkyrka och Huddinge.
  - b. Förslag på Äldreomsorgslag- regeringssuppdrag
  - c. Svenskarna och Internet 2020: Tiden var knapp för denna punkt, men mer info finns

med de bifogade bilderna. Med tanke på den korta diskussion vi hade om ämnet är det viktigt att lyfta fram när det gäller rapporten Svenskarna och Internet:

Den är baserad på de svensktalande **Internetanvändarna** 16+ år. Personer som exempelvis har demens eller läs- och talsvårigheter ingår inte.

9. Nästa möte är den **7 maj kl 10-12**. Om det blir på Nestor eller på länk återkommer vi till.

Bifogas

Presentationsbilder

Nestors Verksamhetsberättelse 2020

Vad gör Nestor?

Nestor är en forsknings- och utvecklingsenhet inriktad på äldre frågor och ägs av tio kommuner och region Stockholm.

Vi stöttar och bidrar till kvalitets- och verksamhetsutveckling inom äldreomsorg och närliggande hälso- och sjukvård i södra Stockholms län.

Forsknings- och utvecklingsarbete

Stöd till samverkan
– inom och mellan organisationer

Kunskaps- och kompetensutveckling

Spridning
- Inom och utanför ägarområdet

Verksamhetsidé

Nestor fungerar som länk mellan forskning och praktik och är en motor för lärande och verksamhetsutveckling i vård och omsorg.

Vi stödjer samverkan mellan kommun och landsting, omsätter kunskap i handling och bidrar med kritisk reflektion.

Vi arbetar

- utifrån de äldres perspektiv och intressen
- nära och tillsammans med chefer och medarbetare
- för långsiktiga förbättringar

Huddinge

Nynäshamns
kommun

Haninge
kommun

NYKVARNS
KOMMUN

BOTKYRKA
KOMMUN

NACKA
KOMMUN

VÄRMDÖ
KOMMUN

tyresö
kommun

SALEMS
KOMMUN

Region
Stockholm

Södertälje
kommun

Styrgrupp

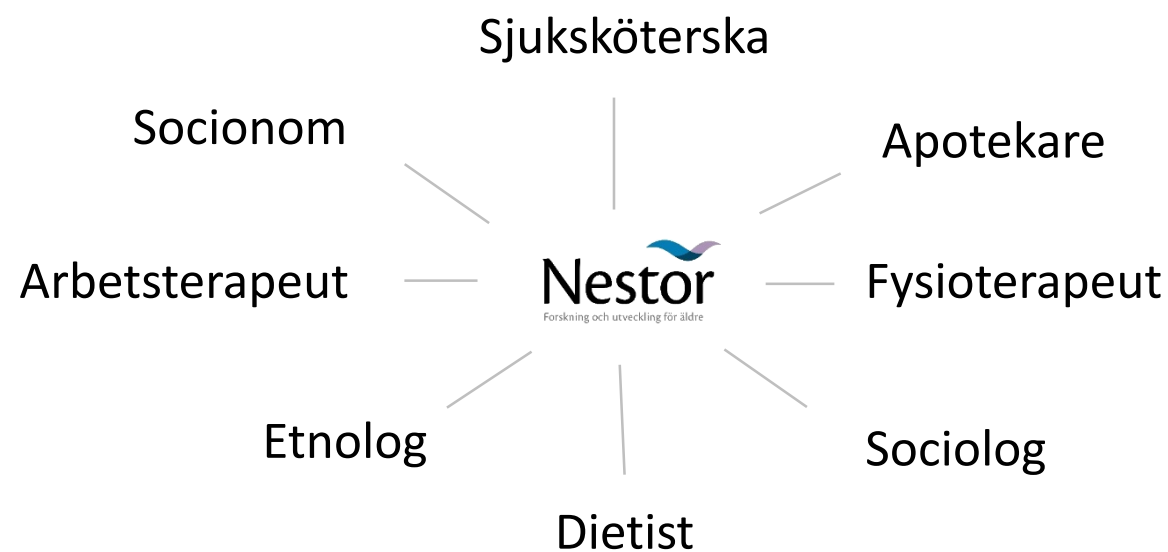

FoU-rådet

Seniorrådet

Ett tvärprofessionellt team

Vi har även kommunikatör och administratör
Några av våra medarbetare har forskarbakgrund

Projektöversikt – Sammanhållen vård och omsorg

Sammanställning av Nestors projekt 2020	
Område och projekt	År 2020
<i>Sammanhållen vård och omsorg</i>	
Samverkansarena: Fyra Mötesplatser för lokal samverkan	Pågår
Utvecklingsarbete: Lokal överenskommelse LUS	Pausat* Beslut om att återuppta hösten 2021
Kartläggning: Insatser och stöd för äldre med psykisk ohälsa	Pausat* Beslut om att återuppta våren 2021
Vinnova-projekt: Mötesplats som innovativ arena för samverkan	Pågår, avslut juni 2021
Forte-projekt: Effektiv och hållbar koordinering av vård och omsorg för äldre personer med komplexa behov	Pågår, avslut feb 2021
Utvecklingsprojekt: Utveckla samverkan utifrån lärdomar under Coronapandemin	Pågår, avslut våren 2021
Intervjustudie: Trygg hemgång från sjukhus	Inställt*

- ✓ Mötesplatserna blev digitala – fler kunde delta/svårare att göra verkstad...
- ✓ Projekten om samverkan under Coronapandemin är i slutfas - regionalt och lokalt
- ✓ Pausat eller stoppat utvecklingsarbeten som involverar praktiken och studier som krävde seniorers deltagande

2021

- ✓ Fortsätter med Mötesplatserna
- ✓ Vi håller uppsikt över hur det **geografiska samordningsansvaret** i region Stockholm utvecklas och bidrar gärna med våra erfarenheter av samverkan

Projektöversikt – Hälsosamt och gott åldrande i samhället

Sammanställning av Nestors projekt 2020	
Område och projekt	År 2020
<i>Hälsosamt och gott åldrande i samhället</i>	
Utvecklingsprojekt: Hälsöfrämjande hemtjänst	Pågår, avslut våren 2021
Intervjustudie: Hälsosamma vanor hos personer i ordinarie boende med hemtjänst	Rapporterat våren 2020
Enkät- och intervjustudie: Hur kommer legitimerad hälso- och sjukvårdspersonals kunskap till användning på särskilt boende?	Rapporterat sommaren 2020
Intervjustudie: Hälso- och sjukvård på särskilt boende	Pågår, avslut våren 2021
Kommuners och regionens digitala service för socialtjänstens målgrupper, del 1	Rapporterat våren 2020
Kommuners och regionens digitala service för socialtjänstens målgrupper, del 2	Pågår, avslut sommaren 2021

- ✓ Pausat eller förkortat projekt som inte går att genomföra att de inkluderar äldre personer eller är omfattande för verksamheterna.

2021

- ✓ Arbeta vidare med tre spår:
  - ✓ Samverkan i ordinärt boende för att förebygga – bla mellan hemtjänst och PV-rehab
  - ✓ Hälso- och sjukvård på särskilt boende
  - ✓ Kommuners digitala tjänster för seniorer – utifrån ett delaktighetsperspektiv

Projektöversikt – Strukturerad verksamhetsutveckling

Sammanställning av Nestors projekt 2020	
Område och projekt	År 2020
<i>Strukturerad verksamhetsutveckling</i>	
Projekt: Att hantera kunskapsbehov under pågående pandemi	Startar jan 2021
Prediktorer för hållbart utvecklingsarbete i en fragmenterad organisatorisk kontext	Pågår, avslut hösten 2022
Utvecklingsprojekt: Organisatoriskt lärande i hemtjänsten	Paus*
Utvecklingsprojekt: Lärande arbetsplats - Tornet	Inställt*

*Dessa projekt har pausats eller ställts in på grund av Coronapandemin.

- ✓ Mer omfattande praktiktäna utvecklingsprojekt ställdes in /pausades
- ✓ Startade ett projekt om informations- och kunskapsbehov under pandemin
- ✓ Fortsätter med ett nationellt Forte-projekt om kommuners implementering av IBIC

2021

- ✓ Stöd i verksameters eget utvecklingsarbete
  - ✓ Fortsätter med chefsutbildning i förbättringsarbete utifrån kvalitetsledningssystem – nu digital
  - ✓ Seminarier för verksamhetsutveckling inom *anhörigstöd* utifrån SOS underlag (20201201)
  - ✓ Förbereder oss på att öka stödet till verksamheterna inom Systematisk uppföljning på grupp- och individnivå.

Andra aktiviteter

- Föreläsningar för seniorer (3st), praktiken (5st) och FoU/akademin (7st)
- Sju publikationer, egna (5 st) och i *Äldre i Centrum* (2 st)
- Forskningsansökningar inskickade (2 som medsökande, 2 med "letter-of-intent")
  - Samsas - Samverkan för att förebygga försämrad hälsa hos äldre – ett samhällsbaserat aktionsforskningsprojekt
  - Interkulturella möten inom äldreomsorg -att ta tillvara personalens kulturella mångfald
- Utvecklingsarbete inom kommunikation – för mer riktade och nyttjade aktiviteter/resultat

Påbörjat 2020 och pågår 2021!

- **Systematisk Uppföljning:** tillsammans med FoU äldre i Sthlm för vi samtal med SKR om input/hjälp för att kunna erbjuda stöd i förbättringsarbete utifrån egen data i ett samverkansperspektiv – kopplat till Mötesplatserna.
- **STA (Social Technology Assessment):** tillsammans med FoU äldre i Sthlm har vi påbörjat ett samarbete med SBU i syfte att kommentera relevanta forskningsöversikter på insatser – Vi ska välja artiklar som är intressanta för er!

Spridning av Nestors verksamhet, tjänster och resultat

Nestors webbplats

Årtal	Unika besökare	Totalt antal besök
2020	15 613	21 863
2019	18 150	25 644
2018	18 300	27 524
2017	17 077	26 269

Nestors Facebook

Årtal	Antal följare (per den 31 dec)
2020	230
2019	213
2018	184

LinkedIn: startades hösten 2020, 200 följare 31 dec

Nestors nyhetsbrev

Årtal antal skickade mail	Andel nådda (cirka)	Andel öppnade brev (av antal nådda)	Andel vidareklick till artiklar på webbplatsen
2020 2 500 mail	2 200 87%	650 30%	200 30%
2019 3 000 mail	2 400 80%	720 30%	250 35%
2018 3 600 mail	2 900 80%	870 30%	220 25%
2017 4 000 mail	3200 80%	960 30%	290 30%

Digitalt Nestorcafé tisdag 20 april kl 13-15

Arbetsnamn: "Att möta anhöriga- hur skapar vi goda möten och relationer?"

Som seniorrådets medlemmar: Alltid
välkomna på Nestorcafé!

Vi bjuder in:

- **Ingrid Lindholm med koppling till NKA och IFS** (intresseförening för schizofreni). Hon kommer stå för inramning- begrepp anhöriga/närstående, nationella riktlinjer, lagar etc
- **Camilla Andersson- Utvecklingschef på Ersta diakoni.** Hon föreläser om *hur* man som medarbetare kan möta/hantera/kommunicera med anhöriga på ett bra sätt vid besvärliga situationer och hur man kan arbeta med anhöriga som en resurs.

Dagen syftar till att ge kunskaper som är applicerbara i arbetet. Målgrupp: de som i sin arbetsvardag träffar anhöriga, men som inte har det som specifik arbetsuppgift. Tex undersköterskor, biståndshandläggare, sjuksköterskor

Ett seminarium -Stödja arbetet med kommuners anhörigstöd

- I höst kommer vi erbjuda en seminarieserie för chefer som har ansvar för och vill utveckla anhörigstöd, tillsammans med anhörigsamordnare/konsulent
- Utgå från Socialstyrelsens *underlag* för nationell strategi. (Strategin är planerad till juni 2021, men är troligen fördröjd)
- Syfte att verksamheten ska få stöd i att tydliggöra dess mål och uppdrag och öka möjligheterna att följa upp verksamheten. Förhoppningsvis vill flera kommuners förebyggandeenheter delta.

Tillsyn av äldreboenden under Coronapandemin

URVAL

- De 98 SÄBO som valdes ut till tillsynen finns fördelade över samtliga regioner, förutom Region Gotland. Både kommunal och privat regi.
- Urvalskriterierna av SÄBO som involverades i journalgranskningen: förekomst av smittspridning, initiala inkomna upplysningar, klagomål, anmälningar och tips.
- Totalt sett finns 55 av Sveriges 290 kommuner representerade i den fördjupade journalgranskningen.

Tillsyn av äldreboenden under Coronapandemin

Slutsatser

- Behov av att tydliggöra läkaruppdraget
- För få sjuksköterskor på plats
- Brist på omvårdnadspersonal
- Tydliga brister i journalföring

Oklart om urvalskriterier har lyfts fram tillräckligt i rapporteringen

En ny äldreomsorgslag – för en särskild utredare

Begreppet äldreomsorg behöver definieras och verksamheten ges ett tydligare uppdrag och innehåll. Den pågående covid-19-pandemin har visat att patientsäkerheten inom den kommunala vården brister

Utredaren ska bland annat:

- föreslå en äldreomsorgslag som kompletterar socialtjänstlagen med särskilda bestämmelser om vård och omsorg om äldre och som bland annat innehåller bestämmelser om en nationell omsorgsplan,
- överväga och vid behov lämna förslag som stärker tillgången till medicinsk kompetens inom äldreomsorgen.

Uppdraget har givits till Olivia Wigzell, ska redovisas senast den 30 juni 2022.

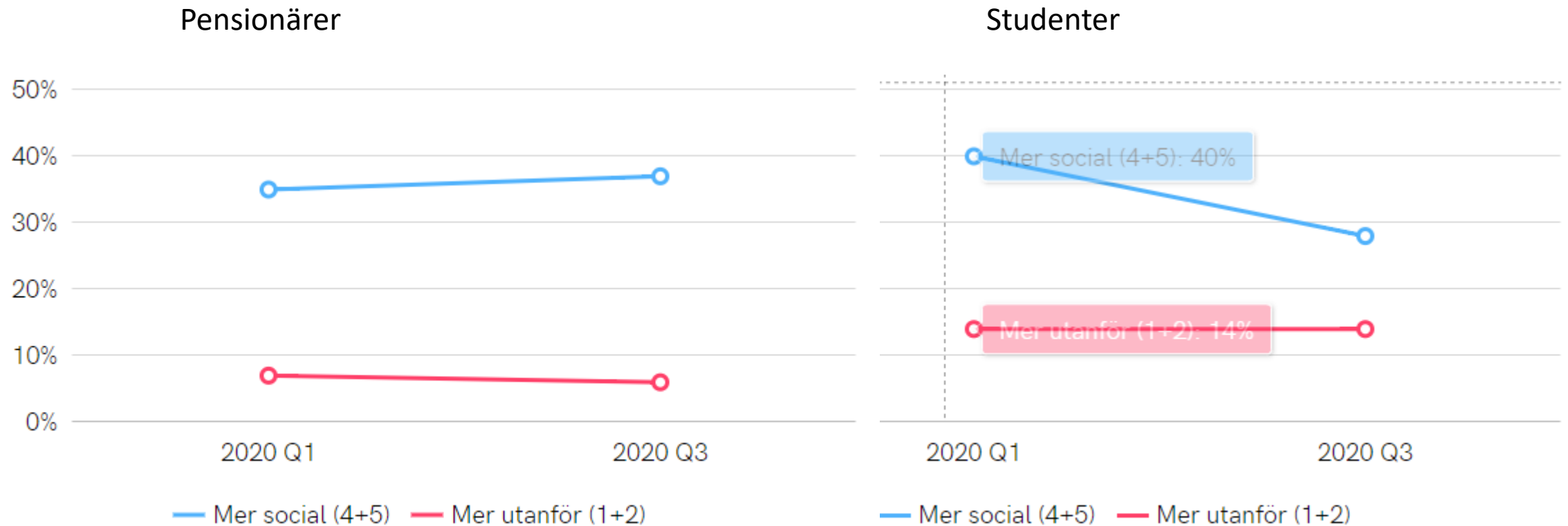
Svenskarna och Internet 2020

Rapporten är baserad på de svensktalande *Internetanvändarna* 16+ år. Personer som exempelvis har demens eller läs- och talsvårigheter ingår inte.

Internetanvändandet:

- De som blivit nya internetanvändare under pandemin består i synnerhet av de äldsta i befolkningen, de som är 76 år eller äldre
- De 76 år och äldre känner sig 42 procent mer sociala av skärmtid. Av studenterna känner sig 37 procent mer sociala av skärmtid
- Flest nya webbshoppare 76+
- Pensionärerna är de som i högre grad har ökat sitt användande av mobilt bank-id under pandemin. I Q3 uppgav 86 procent av pensionärerna att de använt mobilt bank-id minst någon gång. En ökning med 13 %-enheter sedan 2019 (73%).
- De internetanvändande pensionärerna har ökat sitt swishande mest under pandemin med hela 17 procentenheter sedan 2019. Q3 2020 (77%)

Pensionärer jämfört med studenter – Att känna sig social av skärmtid

I synnerhet gäller detta de allra äldsta på 76 år och äldre, där hela 42 procent känner sig mer sociala.

Diagram 3.4 Andel av internetanvändarna 76+ år, Använt någon e-tjänst inom sjukvården, år 2020 Q1-Q3.

